

Hr Erkki Keldo

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Teie 17.10.2025 nr 2-2/3595-1

Meie 07.11.2025 nr 0711/2025

Töövaidluse lahendamise seaduse eelnõust

Edastasite arvamuse avaldamiseks töövaidluse lahendamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Eesti Väike-ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsiooni (EVEA) tänab võimaluse eest esitada oma vaatenurk ja ettepanekud. EVEA toetab lähenemist, mille eesmärgiks ei ole kehtiva seaduse ulatuslik ümberkujundamine, vaid seaduse täpsustamine õigusselguse huvides. Töövaidluste lahendamisel töövaidluskomisjonis (TVK) esineb rohkesti menetlusega seotud küsimusi, millele tuleb otsida vastuseid, kasutades tõlgendamist või õiguse analoogiat. Paljud tehtavad muudatused peaksid võimaldama TVK-l efektiivsemalt vaidlusi lahendada ning tagada töövaidluse osapoolte õiguste tõhusama kaitse. Oluline on aga teha optimaalne valik menetluslike küsimuste vahel, mida on vaja eraldi reguleerida ja mille puhul võib kasutada menetlusnormide tõlgendamist ning analoogiat. Probleem seisneb selles, et kui reguleerida menetlus liiga detailselt, siis kaotab töövaidluste kohtuväline lahendamine oma kiiruse ja lihtsuse. Sellisel juhul tekib küsimus eraldiseisva töökohtu loomisest, mis aitaks vähendada maakohtute töökoormust ja suurendada kohtunike spetsialiseerumist.

Alljärgnevalt toome välja mõned eelnõu probleemkohad.

1. Eelnõus täiendatakse töövaidluse lahendamise seadust (TvLS) sättega, millega nähakse ette võimalus pöörduda TVK-sse Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse §-s 5² ja töölepingu seaduse §-s 33¹ sätestatud nõuetega, s.t nõuetega, mis on esitatud tööandjalt alltöövõtu tellinud isiku vastu. Töölepingu seaduses on erandina sätestatud, et kui töötaja teeb hoonete ehitamise, remondi, hooldamise, ümberehitamise või lammutamisega seotud ehitustöid ning tööandja ei maksa talle töötasu, vastutab alltöövõtu tellinud isik tööandja töötasu maksmise kohustuse eest võlaõigusseaduse käenduse sätete alusel käendajana. Kuna tegemist ei ole töövaidlusega, vaid nõuete tagamisest tekkinud vaidlusega, siis ei ole põhjendatud võimaluse andmine lahendada seda TVK-s. Sellised vaidlused saab lahendada kohtus. Sama kehtib ka lähetatud töötajate puhul.

2. Eelnõus tehtava muudatuse kohaselt peab avalduses lisaks nõudesummale olema edaspidi välja toodud ka nõudesumma kujunemine ehk arvutuskäik. Teave nõudesumma kujunemise kohta on oluline info nii vastaspoolele kui ka vaidluse lahendajale. TVK-s puudub aga kohtumenetluses eksisteeriv eelmenetlus, mille ülesandeks on muu hulgas välja selgitada hageja nõuded ja menetlusosaliste faktilised väited nõuete kohta. Muudatus on problemaatiline, kuna muudab TVK poole pöördumise keerulisemaks, kehtestades avalduse vormistamise täiendava nõude. Alustatud menetluse käigus on võimalik kõrvaldada puudused ja ebatäpsused, mille klaarimine ei oluliselt ajamahukam, kui esitatud avalduses nõudesumma kujunemist põhjalikult selgitada. Selline muudatus ei aita kaasa vaidluse kiiremale lahendamisele ega tõsta oluliselt TVK efektiivsust.
3. Sarnane olukord on seotud täiendusega, millega kohustatakse avaldajat märkima TVK-le esitatud avalduses mitterõustumine tagaseljaotsuse tegemisega. Muudatus on seotud seadusesse lisatava sättega, millega luuakse tagaseljaotsuste tegemise võimalus TVK-s. Muudatuse kohaselt eeldatakse avaldaja nõusolekut tagaseljaotsuse tegemisega, kui avaldaja ei ole TVK-le teatanud, et ta ei soovi tagaseljaotsuse tegemist. Selleks on vaja avaldajale luua võimalus juba avalduses märkida, kui ta ei nõustu tagaseljaotsuse tegemisega. Probleem on selles, et kui ta jätab avalduses selle märkuse tegemata, siis ei saa formaalsel põhjusel menetlust algatada ja avaldust tuleb täiendada. Selle tulemusena hakkab vaidluse lahendamine venima ning menetlus kaotab lihtsust ja kiirust.
4. Eelnõuga pikendatakse avalduse menetlusse võtmise otsustamise tähtaega. TVK peab praegu otsustama avalduse menetlusse võtmise kolme tööpäeva jooksul. See tähtaeg on väidetavalt osutunud liiga lühikeseks, eriti näiteks olukordades, kus avaldusi laekub korraga palju ja/või üks TVK juhataja peab asendama teist. Seega soovitakse TVK-le avalduse menetlusse võtmiseks ette näha pikem, viiepäevane tähtaeg. EVEA ei toeta nimetatud tähtaja pikendamist, kuna see oleks vastuolus kiire menetluse põhimõttega.
5. Kehtivas õiguses ei ole TVK-l võimalik puuduste kõrvaldamiseks määratud tähtaega poole põhjendatud avalduse alusel või omal algatusel mõjuval põhjusel pikendada. Selleks puudub ka vajadus, sest 15 kalendripäeva pikkune tähtaeg on täiesti piisav puuduste kõrvaldamiseks.
6. Eelnõuga täiendatakse TvLS § 35 lõiget 1 ning nähakse ette, et pooled sõlmivad lepituskokkuleppe kirjalikult kümne tööpäeva jooksul avalduse menetlusse võtmisest arvates, välja arvatud juhul, kui menetlus pikenes objektiivsete asjaolude tõttu. Muudatuse põhjenduseks tuuakse, et praegune korraldus ei ole piisavalt paindlik ega võimalda ettenähtud kümnetööpäevases ajaraamist üle minna. EVEA hinnangul ei ole vaja sellist võimalust sätestada, et olemasolev tähtaeg on lepitamiseks piisav. Kui pooltel puudub soov kokkuleppele jõudmiseks, siis lisaaja andmine kokkuleppe saavutamisele palju kaasa ei aita ja vaidluse lahendamiseks on vaja pöörduda töövaidluskomisjoni või kohtusse. Kaaluda võiks hoopis seaduses läbivalt tähtaegade sõnastuse ühtlustamist - kord on need antud kalendripäevades ja siis jälle tööpäevades.
7. Eelnõuga muudetakse § 38 lõiget 1 ning nähakse ette, et TVK-le esitatud avaldus vaadatakse läbi 45 päeva jooksul alates avalduse menetlusse võtmisest. Põhimõtteliselt saab nõustuda sellega, et tähtaja kulgemine peaks algama mitte avalduse esitamisest, vaid avalduse menetlusse võtmisest. Kui aga eelnõus sätestatakse, et avalduse saamise järel tuleb otsustada selle menetlusse võtmine kehtiva kolme tööpäeva asemel viie tööpäeva jooksul, siis see võimendab probleemi, mis on seotud menetluse kiiruse vähenemisega.

8. Eelnõuga muudetakse § 38 lõiget 2 nii, et istungi edasilükkamisel oleks objektiivsete asjaolude järgi võimalik uus istung pidada ka hiljem kui 30 kalendripäeva alates eelmise istungi toimumise päevast. Praegune kord on eelnõu autorite arvates istungi pidamise tähtaja puhul liialt paindumatu. Jällegi on tegemist küsimusega, mis puudutab menetluse kiirust. EVEA hinnangul on probleem vaja lahendada töökorralduslike meetmetega, mitte aga seaduse muutmisega. Pealegi kasutatakse eelnõus objektiivsete asjaolude mõistet, mis vähendab õigusselgust.
9. Eelnõuga täiendatakse seadust sättega, millega nähakse ette, et TVK juhataja võib mõjuval põhjusel otsuse teatavaks tegemise tähtaega määrusega pikendada kuni kümne tööpäeva võrra ning TVK teatab menetlusosalistele otsuse teatavaks tegemise aja muutmisest. Kehtiv norm reguleerib otsuse teatavaks tegemist menetlusosalistele, kui töövaidlusasi vaadatakse läbi istungil ning otsus tuleb teatavaks teha kümne tööpäeva jooksul pärast istungi toimumist. Tähtajast kõrvale kalduda ei ole praegu seadusega lubatud. Seadusandja antud tähtaeg on üldjuhul piisav, kuid suurema paindlikkuse huvides soovitakse anda TVK juhatajale võimalus otsuse teatavaks tegemise tähtaja pikendamiseks. Suurem paindlikkus menetluse kiiruse arvelt ei ole EVEA arvates parim lahendus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Leho Verk
EVEA tegevjuht